

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องผลการใช้แบบบันทึกความดีที่มีต่อจิตสำนึกเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนพื้งครีตน์ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระดับจิตสำนึกเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และความพึงพอใจในการใช้แบบบันทึกความดีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลการวิจัยที่จะนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีประเด็น ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสำนึกเชิงจริยธรรม โดยพิจารณาสังเกตจากพฤติกรรมด้านความเคารพก่อนและหลังการทดลอง

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านความเคารพก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายพฤติกรรม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อการใช้แบบบันทึกความดี

ตอนที่ 4 การสะท้อนความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างหลังเข้าร่วมกิจกรรม (After action review :

AAR)

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน ในด้านเพศ อายุ และระดับชั้นที่ศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

รายการ	ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	17	40.48
	หญิง	25	59.52
2. อายุ	10 ปี	8	19.05
	11 ปี	18	42.86
	12 ปี	16	38.10
3. ระดับชั้นที่ศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4	7	16.67
	ประถมศึกษาปีที่ 5	15	35.71
	ประถมศึกษาปีที่ 6	20	47.62

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่างานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน โดยมีสถานภาพส่วนบุคคล 3 ประการคือ เพศ อายุ และระดับชั้นที่ศึกษา เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปรากฏผลดังนี้

ด้านเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 25 คน หรือร้อยละ 59.52 ที่เหลือเป็นเพศชายจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 40.48

ด้านอายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 11 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมา มีอายุ 12 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 และจำนวนน้อยที่สุดอายุ 10 ปี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05

ด้านระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 และจำนวนน้อยที่สุดอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสำนึกเชิงจริยธรรม โดยพิจารณาสังเกตจากพฤติกรรมด้านความเคารพก่อนและหลังการทดลอง

ในการศึกษาผลการใช้แบบบันทึกความดีที่มีต่อจิตสำนึกเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนพิงค์ครันท์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจดบันทึกความดี ของบุคคลอื่น ลงในแบบบันทึกความดีซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นประจำทุกวัน วันละ 5 คน คนละอย่างน้อย 15 คำ ติดต่อกัน 21 วัน จากนั้นสังเกตพฤติกรรมด้านความเคารพที่ปรากฏ โดยมีผู้สังเกตคือ ผู้วิจัย ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนสังเกตตัวเอง แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมด้านความเคารพระหว่างก่อน และหลังการทดลอง (จดบันทึกความดี) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวม (19 พฤติกรรม) ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t (t-test for dependent samples) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวม (19 พฤติกรรม) ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกตามผู้สังเกต

ผู้สังเกต	การสังเกต	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ความต่างของคะแนน หลัง-ก่อน	ค่า t	ความหมาย
ผู้วิจัย	ก่อนทดลอง	42	95	69.71	5.42	11.24	13.4	แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
	หลังทดลอง	42	95	80.95				
ครูประจำชั้น/ ผู้สอน	ก่อนทดลอง	42	95	71.31	4.21	9.59	14.8	แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
	หลังทดลอง	42	95	80.90				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ผู้สังเกต	การสังเกต	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ความต่างของคะแนนหลัง-ก่อน	ค่า t	ความหมาย
ครูที่ปรึกษา/ผู้สอน	ก่อนทดลอง	42	95	70.02	5.47	11.12	13.2	แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
	หลังทดลอง	42	95	81.14				
นักเรียน	ก่อนทดลอง	42	95	68.29	5.98	9.88	10.7	แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
	หลังทดลอง	42	95	78.17				

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 19 พฤติกรรมพบว่าระดับพฤติกรรมด้านความเคารพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (จุดบันทึกความดีติดต่อกัน 21 วัน) สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกันทุกผู้สังเกต

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวม ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวม ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t (t-test for dependent samples) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวม (9 พฤติกรรม) ก่อนและหลัง
การทดลอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ

รายการ	การสังเกต	N	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ความต่าง ของคะแนน หลัง-ก่อน	ค่า t	ความหมาย
เพศหญิง	ก่อน ทดลอง	25	95	71.52	5.08	11.08	10.9	แตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญ
	หลัง ทดลอง	25	95	82.60				
เพศชาย	ก่อน ทดลอง	17	95	67.06	6.04	11.47	7.8	แตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญ
	หลัง ทดลอง	17	95	78.53				

จากตารางที่ 4.3 พบว่าเมื่อพิจารณาโดยรวมทั้ง 19 พฤติกรรม พฤติกรรมด้านความเคารพของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงสูงกว่าเพศชายทั้งก่อน และหลังการทดลอง แต่เพศชายมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง และก่อนการทดลอง สูงกว่าเพศหญิง และจากการวิเคราะห์ค่า t พบว่าพฤติกรรมด้านความเคารพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองทั้งเพศหญิง และเพศชาย สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวม ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านอายุ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวม ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านอายุ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t (t-test for dependent samples) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านความเคารพโดยภาพรวม (19 พฤติกรรม) ก่อนและหลัง
การทดลอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านอายุ

รายการ	การสังเกต	N	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ความต่าง ของคะแนน หลัง-ก่อน	ค่า t	ความหมาย
อายุ 10 ปี	ก่อน ทดลอง	8	95	76.75	3.07	8.50	7.8	แตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญ
	หลัง ทดลอง	8	95	85.25				
อายุ 11 ปี	ก่อน ทดลอง	18	95	68.50	5.68	11.89	8.9	แตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญ
	หลัง ทดลอง	18	95	80.39				
อายุ 12 ปี	ก่อน ทดลอง	16	95	67.56	5.87	11.88	8.1	แตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญ
	หลัง ทดลอง	16	95	79.44				

จากตารางที่ 4.4 พบว่าเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 19 พฤติกรรม ระดับพฤติกรรมด้านความเคารพของกลุ่มตัวอย่างอายุ 10 ปีทั้งก่อน และหลังการทดลองอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างอายุ 11 ปี และ 12 ปี ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 11 ปี มีผลต่างของค่าเฉลี่ยก่อนทดลอง กับหลังทดลองมากที่สุด แต่ใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างอายุ 12 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างอายุ 10 ปี มีผลต่างของค่าเฉลี่ยก่อนทดลอง กับหลังทดลองน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ค่า t พบว่าพฤติกรรมด้านความเคารพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกอายุ

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านความเคารพ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายพฤติกรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมด้านความเคารพก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายพฤติกรรม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบ ค่า t (t-test for dependent samples) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านความเคารพ ก่อนและหลังการทดลองจำแนกเป็นรายพฤติกรรม

พฤติกรรม	ค่าเฉลี่ย		ผลต่าง	S.D.	ค่า t
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง			
1. การเข้าชั้นเรียน					
1.1 ไม่มาโรงเรียนสาย เข้าเรียนตรงเวลา	4.05	4.48	0.43	0.55	5.07
1.2 ไม่หนีเรียน ไม่ขาดเรียน โดยไม่มีเหตุผลสมควร	4.64	4.79	0.15	0.35	2.61
2. การถูกรับ					
2.1 เมื่อครูมาถึงห้อง นักเรียนพร้อมแสดงความเคารพ ไม่พูดคุย หยอกล้อ เล่นกัน	3.83	4.33	0.50	0.51	6.40
2.2 เมื่อหัวหน้าชั้นบอกทำความเคารพ นักเรียนกระพุ่มมือไหว้ พร้อมกล่าวถ้อยคำแสดงความเคารพ ต้อนรับคุณครู	4.05	4.48	0.43	0.55	5.07
3. การแสดงความขอบคุณ เมื่อหมดเวลาเรียนแต่ละชั่วโมง คุณครูสอนเสร็จแล้ว หัวหน้าชั้นบอกทำความเคารพนักเรียนกระพุ่มมือไหว้ พร้อมกล่าวถ้อยคำแสดงความเคารพขอบคุณคุณครู	3.88	4.45	0.57	0.59	6.27
4. เข้าไปคอยรับใช้ใกล้ชิด นักเรียนกตัญญูช่วยคุณครู ยกถืออุปกรณ์สิ่งของต่างๆ หรือช่วยคุณครูทำงานตามกำลังของตน	3.00	3.64	0.64	0.66	6.35

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

พฤติกรรม	ค่าเฉลี่ย		ผลต่าง	S.D.	ค่า t
	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง			
5. ประสิทธิภาพ					
5.1 สอบกระดานให้สะอาดพร้อมให้คุณครูใช้ได้ทันที	3.19	3.86	0.67	0.75	5.73
5.2 จัดโต๊ะที่นั่งของคุณครูในห้องเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบ	2.90	3.52	0.62	0.79	5.05
6. เคารพในสมาธิ ตั้งใจนั่งหลับตา ทำสมาธิก่อนการจัดการเรียนการสอน	3.17	4.00	0.83	0.70	7.76
7. เรียนศิลปวิทยาด้วยความเคารพ มีความกระตือรือร้นในการเรียน เตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อม ตั้งใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ก่อความวุ่นวาย ไม่หยอกล้อ ไม่ดูจากที่ ไม่วิ่ง ไม่เดิน ไม่เล่น หรือพูดคุยส่งเสียงดังในห้องเรียนขณะที่ครูสอน	3.60	4.33	0.74	0.54	8.80
8. ไม่พูดจา หรือแสดงกิริยาก้าวร้าว ดูหมิ่น ล้อเลียนครูอาจารย์	3.98	4.67	0.69	0.72	6.26
9. แสดงความเคารพต่อคุณครู โดยโน้มตัวขณะเดินผ่านหรือหยุดเพื่อแสดงความเคารพคุณครู รวมทั้งแต่งกายสุภาพเมื่อเข้าชั้นเรียน หรือเข้าพบคุณครู	4.00	4.55	0.55	0.55	6.45
10. ส่งการบ้าน หรืองานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลา	3.60	4.12	0.52	0.55	6.15
11. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น โดยปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4					
11.1 การให้ หรือแบ่งปันสิ่งต่างๆ แก่ผู้อื่น เช่นขนม ของเล่น วัสดุสิ่งของ เป็นต้น	3.74	4.36	0.62	0.62	6.44
11.2 ปิยวาจา พูดจากับเพื่อน หรือผู้อื่นด้วยความสุภาพ ไพเราะจริงใจ ส่งเสริมกำลังใจ เช่น ไม่พูดคำหยาบ, ไม่พูดส่อเสียด, ไม่พูดดูหมิ่น กับเพื่อน	3.33	3.88	0.55	0.63	5.61

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

พฤติกรรม	ค่าเฉลี่ย		ผลต่าง	S.D.	ค่า t
	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง			
11.3 อัดถจรียา ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น	3.48	4.17	0.69	0.60	7.40
11.4 สมนัดตดา วางตนได้เหมาะสม เป็นกันเอง อย่างเสมอต้นเสมอปลาย	3.79	4.29	0.50	0.59	5.45
12. สามารถบอกความดีของคนรอบข้าง และทำงาน เป็นที่ร่วมกับผู้อื่น					
12.1 สามารถบอกคุณความดีของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง เพื่อน คนในชุมชน ฯลฯ ได้ เมื่อมีคุณครู หรือผู้อื่นสอบถาม	3.57	4.57	1.00	0.70	9.28
12.2 เห็นคุณความดี หรือคุณค่าของเพื่อนร่วมงาน ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.93	4.48	0.55	0.63	5.61
สรุปโดยภาพรวม	3.67	4.26	0.59	5.42	13.43

จากตารางที่ 4.5 จะเห็นว่าจากการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างสังเกต และจดบันทึกคุณความดี
ของผู้อื่นลงในแบบบันทึกความดีเป็นประจำทุกวัน อย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อจิตสำนึกเชิงจริยธรรม
อันเป็นพื้นฐานของความคิด คำพูด การกระทำ แล้วปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ ให้เห็น
ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สังเกตจากพฤติกรรมด้านความเคารพ 19 พฤติกรรม และพบว่าทั้ง 19 พฤติกรรม
มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพฤติกรรมที่มีพัฒนาการมากขึ้น
กว่าก่อนการทดลองสูงเป็น 5 อันดับแรกคือ พฤติกรรมที่ 12.1 สามารถบอกคุณความดีของคุณพ่อ
คุณแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง เพื่อน คนในชุมชน ฯลฯ ได้ เมื่อมีคุณครู หรือผู้อื่นสอบถาม รองลงมา
เป็นพฤติกรรมที่ 6 ตั้งใจนั่งหลับตาทำสมาธิก่อนการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมที่ 7 มีความ
กระตือรือร้นในการเรียน เตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อม ตั้งใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ก่อวุ่น
ชั้นเรียน ไม่หยอกล้อ ไม่ดูจากที่ ไม่วิ่ง ไม่เดิน ไม่เล่น หรือพูดคุยส่งเสียงดังในห้องเรียนขณะที่ครู
สอนและพฤติกรรมที่ 8 ไม่พูดจา หรือแสดงกิริยาก้าวร้าว คู่มั่น ล้อเลียนครูอาจารย์ ซึ่งเท่ากันกับ
พฤติกรรมที่ 11.3 อัดถจรียา ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อการใช้แบบบันทึกความดี

จากการศึกษาผลการใช้แบบบันทึกความดีที่มีต่อจิตสำนึกเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนพิงค์รัตน์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสังเกต และจดบันทึกความดีของบุคคลอื่น ลงในแบบบันทึกความดีซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองทุกวัน วันละ 5 คน คนละอย่างน้อย 15 คำ ติดต่อกัน 21 วัน จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ แล้วนำมาวิเคราะห์หาความพึงพอใจต่อการใช้แบบบันทึกความดี ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัย ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมด้วยแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้แบบบันทึกความดี โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสรุปข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แบบบันทึกความดีในด้านประโยชน์ที่ได้รับ ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แบบบันทึกความดี

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.39	0.75	พึงพอใจมาก
1. นิสัย หรือพฤติกรรมของตนเองที่พัฒนาขึ้นไปในทางที่ดี	4.29	0.83	พึงพอใจมาก
2. ประโยชน์ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน	4.50	0.77	พึงพอใจมาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แบบบันทึกความดี โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.75) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากทั้งประโยชน์ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.77) และนิสัยหรือพฤติกรรมของตนเองที่พัฒนาขึ้นไปในทางที่ดี (ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.83) ซึ่งความพึงพอใจในประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้แบบบันทึกความดี สอดคล้องกับผลการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างหลังเข้าร่วมกิจกรรมที่จะกล่าวในหัวข้อต่อไป

ตอนที่ 4 ผลการสะท้อนความรู้สึกละหว่างกลุ่มตัวอย่างหลังเข้าร่วมกิจกรรม (After action review : AAR)

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างสังเกต และจดบันทึกความดีของผู้อื่นลงในแบบบันทึกความดีครบ 21 วันตามที่กำหนด ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนสะท้อนความรู้สึกหลังเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อศึกษาผลการใช้แบบบันทึกความดีที่มีต่อจิตสำนึกเชิงจริยธรรม ที่ปรากฏออกมาทางความคิด คำพูด หรือการกระทำในลักษณะอื่นๆ ที่นอกเหนือจากพฤติกรรมด้านความเคารพที่ปรากฏ สามารถแสดงตัวอย่างผลการสะท้อนความรู้สึกได้ ดังนี้

“การบันทึกความดี ทำให้ได้รับสิ่งต่างๆ มากมาย ทำให้ได้ฝึกจับดี (หาความดีในตัวผู้อื่น) ทำให้มีความสุขขึ้น โดยไม่รู้ตัว ทำให้ทุกๆ วันที่ฉันได้บันทึกความดีนั้น มีความสุข ยิ้มได้ทั้งวัน จากที่ไม่เคยมองเห็นความดีในตัวผู้อื่น ทำให้ฉันมองเห็นความดีของเพื่อนๆ พี่ๆ คุณครู รวมทั้งคนรอบข้างตัวฉันทำให้เวลาที่ฉันนั่งสมาธิ สวดมนต์ ทำให้ใจหยุดนิ่งได้ง่ายขึ้น ไม่ฟุ้งซ่านเหมือนแต่ก่อน การที่คุณครูให้เด็กๆ ขึ้นประณมปลายเขียนบันทึกความดีทำให้บางคนมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป สิ่งที่คุณได้เห็นได้ชัดคือทุกๆ คนมีน้ำใจมากขึ้น แบ่งปันของหรืออื่นๆ มากขึ้น บางทีอาจเป็นเพราะได้เห็นคนที่เราได้จดบันทึกลงไป ทำความดีนั้นๆ แล้วเราประทับใจจึงนำมาทำตาม ทำให้คนอื่นๆ นั้นเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น และทำความดีไปพร้อมๆ กัน ส่วนคนจกก็ได้มองเห็นความดีในตัวผู้อื่น และได้นำมาปฏิบัติตาม แม้บางคนเขียนไม่ได้ดี เขียนถูกๆ ผิดๆ แต่ก็พยายามตั้งใจทำ อย่างน้อยก็ยังได้ฝึกหาความดีในตัวผู้อื่นติดต่อกันหรือเป็นประจำ ทำให้ซึมซับเข้าไปในใจ และใจเรานี้แหละจะเริ่มคุ้นเคยจนกลายเป็นนิสัยที่ดี” (จิตภา ดิถะณันท์, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2557)

“ตั้งแต่บันทึกความดีมา ทำให้ฉันทำความดีมากขึ้น และก็มีคนทำความดีมากขึ้น ทำให้เราหัดจับดีผู้อื่นมากขึ้น และไม่จับผิดผู้อื่น การบันทึกความดีทำให้เราเป็นคนดีมากขึ้น นิสัยดีขึ้น และทำดีต่อส่วนรวมและผู้อื่นมากขึ้น” (สุธินี อร่าม โชคชัยสกุล, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“เพื่อนๆ และคนรอบข้างของฉันทำความดีมากขึ้น โดยสังเกตได้ชัดเลยที่เดียวค่ะ บันทึกความดีในครั้งนีทำให้ทุกคนได้ทำความดีในแต่ละวันมากขึ้น และแถมฝึกความรับผิดชอบในการส่งบันทึกด้วยค่ะ” (กัญวรา ลิ้มเสรี, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“เมื่อฉันได้ทำบันทึกความดีนิสัยของฉันก็ดีขึ้น มีน้ำใจต่อผู้อื่น มีความรับผิดชอบมากขึ้นนิสัยของฉันก็เริ่มเปลี่ยนไปในแต่ละวันทำให้ฉันมีความสุขมาก ฉันคิดว่าการทำบันทึกความดีสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองในทางที่ดีขึ้น เพื่อนๆ เริ่มทำความดีมากขึ้น นิสัยของแต่ละคนได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทำให้เพื่อนมีความรับผิดชอบมากขึ้น มีจิตอาสา มีน้ำใจต่อผู้อื่น เพื่อนๆ จึงเป็นคนดีต่อสังคม” (พิชามญช์ ตันตราพล, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“หลังจากที่เขียนบันทึกความดี ดินแก้ว (เพื่อน) มีนิสัยที่ดีขึ้น มีความรับผิดชอบ ลายมือสวยขึ้นจับดีผู้อื่นเป็น เามาใช้พัฒนาตนเอง ได้ฝึกหลักภาษาไทย ทำให้เก่งไทย มีความรู้ เพิ่มความรับผิดชอบ ต่องาน ทำให้ได้งานที่มีคุณภาพ ได้รับคำชมจากคุณครูจิม (คุณครูผู้สอนวิชาภาษาไทย)” (ศศิพล เตชะมนโนกุล, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“ผมมีคำพูดที่ไพเราะขึ้น อดทนขึ้น และขยันขึ้น จับความดีของผู้อื่นได้มากขึ้น และพยายามที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ผมเห็นเพื่อนหลายคนวันแรกก็ยังไม่เห็นถามกันอยู่ว่าทำความดีอย่างไร บ้างหลังจากเกือบครบ 21 วัน ผมก็รู้ว่าแต่ละคนต่างก็จับความดีของแต่ละคนได้มากขึ้น แทบไม่มีคนถามความดีของกันแล้ว จึงเห็นพัฒนาการของเพื่อน” (กล้าตะวัน ศรีสว่าง, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“ผมรู้สึกว่าการที่พวกเราและผมได้มาฝึกบันทึกความดี ได้อะไรดีๆ หลายอย่างเลยละครับ อย่างเช่นผมพูดจามีการยกย่องคนอื่นมากขึ้นครับ และพัฒนาอย่างอื่นอีกมากมายเลยละครับ เพื่อนที่ผมสังเกตว่ามีพัฒนาการเรื่องความดีเยอะเลย คือภูไทครับ ภูไทมีพัฒนาการเรื่องความดี คือไม่พูดแทรกครูตอนเรียนหนังสือ นั่งนิ่ง ไม่ลุกไปไหนเลยครับ ไม่เล่นในห้องด้วยครับ เรื่องแบบนี้เป็นเรื่องที่ดีมากๆเลยครับ” (ฉัตรพิศุทธิ์ แฉ่งประจักษ์, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“ทำให้เป็นเด็กดี เพราะฝึกความรับผิดชอบในการเขียนและนำมาส่ง รู้ข้อดีของเพื่อนๆ ฝึกให้ลายมือสวยเพราะต้องเขียนทุกวัน แบ่งเวลาได้ถูกต้องว่าเวลาไหนควรทำอะไร เมื่อบันทึกความดีถ้ามีข้อเราอยู่เราก็จะภาคภูมิใจด้วย และทำความดีมากยิ่งขึ้น เพื่อนๆ ภาคภูมิใจในการกระทำของตนเองเพราะได้ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันสิ่งของให้ ตั้งใจเรียน ตั้งใจฝึกซ้อมงานกลุ่ม ช่วยเพื่อนทำงานให้สำเร็จได้คะแนนดี ได้ฝึกตนเองให้ทำความดีมากๆ เพื่อนที่ไม่รู้ว่าตนเองมีความดีหรือเปล่าพอเราจดความดีของเพื่อนคนนั้นก็รู้ว่านี่คือความดีของตนเอง ปฏิบัติสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้อื่นและตนเองมีความสุข” (ฉัฐรดี โชติปฎิเวชกุล, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“ในการบันทึกความดีครั้งนี้เกิดความภูมิใจหลายอย่าง เช่น ได้เห็นความดีของคนอื่น พอเห็นแล้วก็นำมาปรับปรุงตนเอง จึงรู้สึกว่าคุณเองมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น จึงเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดการเรียนรู้กับคนรอบข้าง ทั้งเพื่อน ครู พ่อ แม่ ญาติผู้ใหญ่ เกิดการสังเกตความดีของผู้อื่นที่มีอยู่ที่ไม่เคยเห็น ไม่เคยพบมาก่อน” (ธิดา สุวรรณรัตน์, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“หลังจากที่ได้ทำบันทึกความดีเล่มนี้ทำให้นั้นได้ฝึกความรับผิดชอบในการส่งงานให้ตรงเวลาและทำให้นั้นได้รู้ว่าในชีวิตจริงทุกคนมีข้อดีอยู่ในตัว ไม่เว้นแม้แต่กระทั่งสิ่งของที่เราคิดว่าไร้ค่าแต่มัน ก็สามารถที่จะนำมาใช้ใหม่ได้ สิ่งสุดท้ายที่ฉันได้รับจากบันทึกความดีนี้คือได้ฝึกเป็นคนมองข้อดีของคนอื่น แล้วนำข้อดีของคนอื่นนั้นนำมาใช้กับตัวเองในชีวิตประจำวัน

ประโยชน์และสิ่งดีๆ ที่เพื่อนได้หลังจากที่ทำบันทึกความดีที่ฉันทเห็นคือ เพื่อนทุกคนมีแรงบันดาลใจในการทำความดีมากขึ้น และได้ฝึกให้เป็นคนช่างสังเกตข้อดีของผู้อื่น นำข้อดีของผู้อื่นมาใช้ในชีวิตประจำวันทำให้เป็นที่รักของมนุษย์และเทวดา” (บุษกร ลิขสิทธิ์พันธุ์, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

“เพื่อนมีนิสัยที่ดีขึ้นในการรับผิดชอบ ทำให้มีวินัย และเป็นคนดี ส่วนตัวเองจากการฝึกจับดีทำให้มีความรับผิดชอบ มีวินัย เพราะต้องส่งทุกวัน กระผมขอยกย่องผู้คิดค้นบันทึกความดีเล่มนี้มากครับ” (ภัทรภูมิ โพธิ์แดง, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2557)

เช่นเดียวกันกับความเห็นของคุณครูประจำชั้น คุณครูที่ปรึกษา และคุณครูผู้สอนที่เห็นว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นจากเดิม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“จากคนที่เคยฟ้องเรื่องราวต่างๆ ของเพื่อน คอยจับผิดเพื่อน ก็เริ่มนิ่ง เริ่มสงบ เริ่มมองหาจุดดีของเพื่อนๆ และบุคคลรอบข้าง มองเห็นน้ำใจไมตรีที่ยื่นให้แก่กันและกัน ได้คิด พิจารณา ไตร่ตรองมากยิ่งขึ้นว่าเราควรทำดีเพื่ออะไร ทำให้ใคร มีมุมมองที่ดีขึ้นกว่าเดิม เด็ก ๆ มีความสุขมากขึ้น” (พัศตร์วิไล แสงสุวรรณ, สัมภาษณ์ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

“นักเรียนทุกคนเกิดการเปลี่ยนแปลงกลายเป็นคนที่มีนิสัยเอาใจใส่ มุ่งมั่น และเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี และเชื่อว่าพวกเขาจะเป็นคนดีคนหนึ่งในสังคม” (สุดธีรา ขัตติ, สัมภาษณ์ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

“นักเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น มองเพื่อน มองคนรอบข้างในทางที่ดีและนำมาเป็นตัวอย่าง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้นค่ะ” (เกษณี เพิ่มบุญมา, สัมภาษณ์ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสะท้อนความรู้สึกของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากใช้แบบบันทึกความดีเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง 21 วัน เห็นได้ว่าการที่นักเรียนได้สังเกต จับจ้อง คิด เขียน พุดซ้ำๆ ในคุณความดีของผู้อื่นทุกๆ วัน เป็นระยะเวลาที่มากพอ จะเป็นสิ่งที่ฝังลงไปในจิต ก่อให้เกิดเป็นจิตสำนึกเชิงจริยธรรมอันเป็นพื้นฐานของความคิด คำพูด และการกระทำที่ถูกต้อง ดีงาม แล้วปรากฏออกมาให้เห็นจนเป็นที่สังเกต ดังเช่นพฤติกรรมด้านความเคารพที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้นักเรียนยังเห็นว่าสิ่งดีๆ ในด้านต่างๆ เกิดขึ้นกับทั้งตนเองและเพื่อนๆ อีกในหลายๆ ประการ อันได้แก่

1. มีความสุข ยิ้มได้ทั้งวัน
2. เวลาสวดมนต์ นั่งสมาธิ ใจหยุดนิ่งได้ง่ายขึ้น
3. มีน้ำใจกันมากขึ้น แบ่งปันสิ่งต่างๆ กันมากขึ้น ช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น
4. ทำความดีตามคนอื่นฯ

5. นิสัยดีขึ้น

6. ทำความดีมากขึ้น, ทำดีต่อส่วนรวม และผู้อื่นมากขึ้น
7. มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ทำงานมีคุณภาพมากขึ้น ส่งงานตรงเวลา
8. พุดจาไพเราะขึ้น มีมารยาทในการพูด
9. อุดหนุนมากขึ้น
10. ขยันเพิ่มขึ้น
11. มีความพยายามที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น
12. ไม่พูดแทรกครุ
13. นั่งนิ่ง ตั้งใจเรียน ไม่ลุกจากที่ ไม่เล่นในห้อง
14. แบ่งเวลาถูก
15. เกิดความภาคภูมิใจ
16. ตั้งใจฝึกซ้อม / ทำกิจกรรมกลุ่ม
17. เกิดการสังเกตความดีของผู้อื่น ที่ไม่เคยเห็น ไม่เคยพบมาก่อน

จากผลการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างหลังเข้าร่วมกิจกรรม สรุปได้ว่าการที่กลุ่มตัวอย่างสังเกต และจดบันทึกความดีของผู้อื่นทุกวันๆ ติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ นั้น มีผลต่อการพัฒนาจิตสำนึกเชิงจริยธรรมให้ดีขึ้น แล้วปรากฏออกมาดังเป็นคำพูด การกระทำ หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่ถูกต้องเหมาะสม ดังาม รวมถึงความคิดที่เป็นไปในทางที่ดีอีกด้วย